

Програма „Партньорство за мир” (ПзМ)

През 10-те години на ползотворно сътрудничество с НАТО в рамките на ПзМ България се възползваше пълноценно от предоставяните възможности и се включи в механизми за сътрудничество, които предлага програмата, като:

- Засилено и по-оперативно партньорство (EMOP),
- Политико-военната рамка за операции по ПзМ (PMF), водени от НАТО;
- Концепцията за оперативни възможности (ОСС) за операции по ПзМ водени от НАТО,
- програмата за засилено обучение и образование (TEEP),
- Адаптираната индивидуална програма за сътрудничество (IPP),
- Процеса по планиране и преглед по ПзМ (PARP).

Активното участие на Република България в програмата “Партньорство за мир”(ПзМ) се основаваше на адаптирани годишни Индивидуални програми за партньорство (ИПП), които целяха да подкрепят подготовката на България за бъдещо членство в НАТО чрез подобряване на оперативните способности и готовност на въоръжените сили, както и съвместимостта им с НАТО. Други цели на програмата бяха: засилване на демократичния контрол над въоръжените сили и развиване на отбранително планиране, бюджетиране, обучение и образование с оглед постигане на съвместимост със силите на НАТО и др. Участието в ПзМ се разглеждаше като пряк принос към отбранителна реформа. Адаптираните ИПП отразяваха дейността по приоритетните области и цели, залегнали в частта Отбранителни/военни въпроси на Годишните национални програми (ГНП) по Плана на действие за членство в НАТО (ПДЧ).

Приоритетни области на сътрудничество от Индивидуалната програма за сътрудничество (ИПП) между Република България и НАТО обхващаха:

- противовъздушната отбрана (ключови цели: съвременна система за ПВО, елементите на националната система за ПВО – с възможности за интегриране в NATINADS);
- управление на въздушното пространство (извънредни ситуации и при граничен въздушен трафик, опознаване “свой-чужд”, единна система за гражданско-военно управление на въздушното пространство);
- консултации, управление и контрол, вкл. комуникационни и информационни системи (съвместими С4 – системи, система за управление и контрол на стратегическо ниво, АИС на ръководния състав, усвояване на процедури и въвеждане на стандартите на НАТО);
- военно обучение и подготовка, вкл. езикова подготовка (обучение и подготовка на офицерски, сержантски и цивилен състав, национална система за професионално развитие на офицерския корпус, обучението по оперативен английски език на ключовия команден състав, подобряване на квалификацията на преподавателите по английски и френски език);
- материално-техническо осигуряване (концепции, доктрини и процедури на НАТО за съхранение, организация и доставка на материални средства, механизъм за материално-техническо осигуряване на контингентите при ръководени от НАТО операции, концепция за “поддръжка от приемащата страна”).

Иницирането на Процеса на планиране и преглед по ПЗМ (PARP) бе заложено в Рамковия документ на ПЗМ с цел създаване на база за определяне и оценка на силите и средствата, предоставени от страните-партньори за участие в съвместни учения и операции по ПЗМ, ръководени от НАТО. PARP бе един от най-важните практически инструменти за постигане на оперативна съвместимост на предоставените от партньорите сили и средства с тези на НАТО. Основната му задача бе да подпомага прозрачността и адаптирането на националния процес на отбранително планиране с този на НАТО. България започна да участва в процеса от декември 1994 г., като от 1999 г. PARP започна да се реализира в годишна програма, включваща Министерски указания по PARP, Цели за партньорство и Оценка по PARP. През пролетта на 2000 г. България прие пакет от 82 Цели за партньорство (Partnership Goals, PGs), като 47 от тях бяха свързани с Плана на действие за членство в НАТО (ПДЧ). След получаването на поканата за членство в НАТО България продължи да използва механизма на PARP за постепенно включване в процеса на отбранително планиране на НАТО. Като цяло, PARP изигра ключова роля за адаптирането на отбранителното планиране на България със системата на отбранително планиране на НАТО. PARP позволи на практика участието в процесите на отбранително планиране на НАТО преди фактическото приемане на България в НАТО.

Подобряването на способностите на Република България за участие в многонационални операции по поддържане на мира бе друг ключов приоритет на националната политика по ПЗМ. Целите за оперативна съвместимост (Interoperability Goals, IGs), Военните задачи за оперативна съвместимост (Military Tasks for Interoperability, MTIs) и Целите по партньорство (Partnership Goals, PGs) начертах целите за цялостна подготовка на силите и средствата за участие в операции по поддържане на мира.

Активното участие на България в ПЗМ, базирано на адаптираната програма за партньорство, подпомогна интеграционните процеси посредством подобряването на оперативните възможности и готовността на въоръжените сили, тяхната оперативна съвместимост със силите на Алианса, подобряването на демократичния контрол на въоръжените сили, оптимизиране на процеса на бюджетиране, и адаптиране на обучението и подготовката на войските в съответствие с изискванията на Алианса. От друга страна, посредством дефинирането на критериите за оперативна съвместимост и чрез механизмите за консултации с водещи страни, партньорството допринесе за повишаването на нивото на оперативни възможности и използването/прилагането на опита на държавите -членки на НАТО.

Партньорството даде възможност за повишаване нивото на готовност и на оперативна съвместимост на нашите сили и средства, планирани за участие в операции по поддържане на мира. ПЗМ изигра и огромна роля за изграждането на модерни гражданско-военни отношения и в реформата на въоръжените сили. В регионален контекст, страната ни използва и сега инструментите на ПЗМ за засилване на сътрудничеството със съседните страни и за разширяване на партньорството.

След присъединяването на Република България в НАТО, страната ни продължава своя ангажимент към програмата, в която участват всички страни-членки на НАТО и страни-партньори и кандидати за членство, тъй като програмата представлява уникална възможност не само за включване в глобалните усилия за разрешаване на проблемите на сигурността, но и за подпомагане усилията на страните-партньори.